

Владислав Анатолійович Цибулько – студент I курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Олена Олегівна Маркова** – доцент кафедри
юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного
університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ЩОДО ПИТАННЯ ПРО АДАПТАЦІЮ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Проблема захисту прав споживачів у цілому, а також надання інформації про продукцію, зокрема, в світлі євро інтеграційних процесів України є актуальною і потребує застосування європейського досвіду в цій сфері. Оскільки до сих пір залишається незавершеним формування нормативної бази, що регулює цю сферу відносин; недостатніми вбачаються заходи, здійснювані державою, для забезпечення захисту прав споживачів у досліджуваній сфері, що стосуються особливостей маркування продукції, специфіки викладу переддоговірної інформації про продукцію. Це все обумовлює необхідність проведення наукового дослідження з метою подолання наявних проблем правозастосування і теоретичного обґрунтування шляхів удосконалення чинного законодавства.

Законодавство України у сфері захисту прав споживачів є досить розвиненим. Основою захисту прав споживачів є положення Розділу II Конституції України [1], яким визначено права, свободи та обов'язки людини та громадянина і, зокрема, ч. 3 ст. 42, де передбачено, що держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів [2].

Загальні положення про захист прав споживачів закріплюються в Цивільному кодексі України [3]. На законодавчому рівні – Закон України «Про захист прав споживачів» [4]. Нова редакція Закону України «Про захист прав споживачів» (далі – Закон) була покликана привести законодавство України у відповідність до вимог європейського законодавства, зокрема у частині виконання зобов'язань за УПС щодо адаптації національного законодавства до законодавства країн-членів ЄС, включаючи сферу захисту прав споживачів, забезпечення безпеки продукції в процесі її розповсюдження та розміщення на ринок.

Нова редакція Закону «Про захист прав споживачів» закріпила основні вимоги до наданої споживачеві інформації, її зміст, мови викладу, відповідальність продавця (виробника, виконавця) за порушення прав споживача у цій сфері. Закони України «Про рекламу» [5] та «Про захист від недобросовісної конкуренції» [6] торкаються майже усіх питань,

визначених у Директиві 84/450/ЄЕС [7] від 10 вересня 1984 року стосовно реклами, що вводить в оману, таким чином, що її дія поширюється також на порівняльну рекламу (наприклад, поняття реклами, порівняльної реклами, заборона незаконної реклами тощо), навіть інколи більш повно і детально.

Крім Закону, вимоги щодо обсягу інформації про окремі види товарів (робіт, послуг) містяться й в інших законодавчих актах. Так, відповідно до ст. 38 Закону України «Про безпечність та якість харчових продуктів» [8] забороняється обіг харчових продуктів, етикетування яких не відповідає цьому Закону та відповідним технічним регламентам. Законом також передбачено ряд інших вимог щодо етикетування та маркування харчових продуктів, що відповідають вимогам Директиви Європейського Парламенту та Ради 2000/13/ЄЕС від 20 березня 2000 року [9], але порівняно з нею залишено ще ряд невизначених питань щодо опису специфічних символів, їх використання та маркування харчових продуктів штриховими кодами, що повинні регулюватись в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, який досі не встановлено.

Вимоги щодо інформації про алкогольні напої та тютюнові вироби містить окремий закон – Закон України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» [10], а також Правила роздрібної торгівлі тютюновими виробами [11]. Хоча у Правилах і визначено гранично допустимі рівні місту смол та нікотину в димі сигарет, які реалізуються в Україні, що відповідають вимогам, які встановлені Директивою 2001/37/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 5 червня 2001 року про узгодження офіційних, загальноприйнятих та адміністративних положень держав-членів щодо виробництва, презентації та продажу тютюнових виробів [12], але не повністю відображають її зміст з приводу зображень та маркування тютюнових виробів.

Підсумовуючи усе вище викладене можна зробити висновок, що процес адаптації національного законодавства до стандартів ЄС у сфері інформації про продукції має позитивні результати, про що свідчить прийняття нової редакції Закону України «Про захист прав споживачів», що реалізує положення ряду Директив у цій сфері. Але існує ще ряд проблем, що потребують вирішення, ряд Директив, що потребують впровадження у вітчизняне законодавство. Законодавство України в цій частково відповідає праву ЄС, але ще потребує розробки деяких норм, щоб вони належним чином захищали право споживача на одержання необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про продукцію.

Література

1. Конституції України від 28.06.1996 року // ВВР. – 1996. – № 30 – Ст. 141.
2. Ханик-Посполітак Р., Херрнфельд Х. Захист прав споживачів // Український правовий часопис. – 2004. – № 5 (10). – С. 130.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року // ОВУ. – 2003. – № 11. – Ст. 461.
4. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р. // ВВР. – 2006. – № 7. – Ст. 84.
5. Про рекламу: Закон України від 03.07.1996 р. // ВВР. – 1996. – № 39. – Ст. 181.
6. Про захист від недобросовісної конкуренції від 07.06.1996 року // ВВР. – 1996. – № 36. – Ст. 164.
7. Директива 84/450/ЄЕС від 10 вересня 1984 року стосовно реклами, що вводить в оману // Official Journal. – L 250. – 19.09.1984. – Р. 0017-0020.
8. Про безпечність та якість харчових продуктів: Закон України від 23.12.1997 р. у редакції Закону України від 06.09.2005 р. // ВВР. – 2005. – № 50. – Ст. 533
9. Директива Європейського Парламенту та Ради 2000/13/ЄЕС від 20 березня 2000 року // OJ. – L 109. – 2000. – С. 29
10. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів: Закон України від 19.12.1995 р. // ВВР. – 1995. – № 46. – Ст. 345
11. Правила роздрібної торгівлі тютюновими виробами, затв. наказом Міністерств економіки та з питань європейської інтеграції України від 24.07.2002 р. № 218, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 20.08.2002 р. за № 679/6967 // ОВУ. – 2002. – № 34. – Ст. 1632
12. Директива Європейського Парламенту і Ради 2001/37/ЄС від 5 червня 2001 р. // ОВ. – L 194. – 2001. – С. 26.